

Praktické možnosti snižování nákladů na půjčování předmětů kulturní hodnoty mezi členskými zeměmi Evropské unie

Závěrečná zpráva

Pracovní skupina expertů z členských zemí EU na mobilitu sbírek
(otevřená metoda koordinace)

Překlad: Kateřina a Martina Tlachovy

OBSAH

1. PŘEDMLUVA	3
1.1 Kontext	4
1.2 Hlavní závěry.....	6
2. PRACOVNÍ POSTUP	8
3. TÉMATA	
3.1 Státní záruka	9
3.2 Společná / sdílená odpovědnost	14
3.3 Oceňování	16
3.4 Vyhodnocování rizik	19
3.5 Snižování nákladů na transport	22
4. PODĚKOVÁNÍ	26
5. PŘÍLOHY	
5.1. Bibliografie/Webografie, včetně internetových stránek	27
5.2. Vyhodnocování rizik a komerční pojišťovny: Výsledky rozhovorů s pojišťovacími makléři	29
5.3 Oceňování	30
5.4 Transport	33
6. ČLENOVÉ PRACOVNÍ SKUPINY OMC	38

1. PŘEDMLUVA

Jako členové pracovní skupiny „otevřené metody koordinace“ (Open Method of Coordination, OMC) expertní skupiny na mobilitu sbírek, bychom rádi ještě jednou vyjádřili jménem všech členů skupiny vděčnost mnoha odborníkům a oficiálním zástupcům členských zemí za to, že svými odbornými znalostmi v průběhu celého období realizace výrazně přispěli k úspěchu projektu.

Tato zpráva navazuje na první zprávu vydanou v červnu 2010. Velice nás potěšilo, že jsme byli požádáni, abychom v práci pokračovali a sepsali závěrečnou zprávu jako završení našich snah o zvýšení mobility sbírek a „toolkit“, doslova soubor nástrojů – v našem případě praktických rad a návodů, který by usnadnil půjčování našeho společného a mimořádně cenného kulturního dědictví mezi námi, všemi členskými zeměmi Evropské unie.

Závěrečná zpráva měla pokud možno zůstat krátká a stručná, čtenáře však ujišťujeme, že je výsledkem obrovského množství pečlivé práce všech jednotlivých podskupin. Všichni členové těchto podskupin investovali mnoho energie do sestavení dotazníků, jejich distribuci mezi své kolegy a jiné odborníky v členských zemích, následné analýzy získaných informací a přípravy množství užitečných doporučení. Jednotlivé zprávy jsou k tomuto shrnutí přiloženy a čtenářům je velmi doporučujeme.

Spolupráce byla velmi příjemná; děkujeme především vládním představitelům a muzejním odborníkům z jednotlivých členských zemí, kteří v příslušných pracovních skupinách působili nad rámec svých každodenních povinností a svého zaměstnání na plný úvazek. Děkujeme také všem odborníkům, kteří nám přijeli osobně přednést své prezentace, a komisi, díky níž se vše mohlo uskutečnit.

S výsledky práce této skupiny OMC jsme velice spokojeni, spolupráce nám během celého procesu přinášela mnoho radosti. Především nás těší, že se v průběhu spolupráce podařilo vybudovat mnoho nových vztahů a že mnohé členské země pokračují v činnostech, jimiž jsme se zabývali (například zavádění systémů státních záruk nebo příprava legislativy, jež by zajistila imunitu proti zabavení předmětů kulturní hodnoty během jejich dočasné zápůjčky do zahraničí).

Je však třeba uvést i **jedno varování**: komplexnost témat probíraných v rámci jednotlivých podskupin se liší, a odlišné jsou tedy i výsledky těchto skupin. Pokud jde o komplexnější a důležitá témata – jako je obtížná otázka oceňování, analýza problémů s přepravou a například nedostatek dostupných dopravců – v těchto případech je důležité, aby se uvedeným otázkám věnovalo více pozornosti, času a energie, než kolik jim můžeme dát my v rámci našich běžných pracovních dnů, protože jedině tak bude možné dosáhnout podstatnějších a využitelných výsledků.

Právě z tohoto důvodu doporučujeme, aby Rada Evropské unie (Výbor pro kulturní záležitosti – Cultural Affairs Committee; CAC) a Evropská komise v blízké budoucnosti dále rozvíjely úsilí v těchto oblastech, například prostřednictvím **stálého výboru odborníků na mobilitu sbírek**. Chceme-li dosáhnout skutečně výrazného pokroku při zvyšování mobility předmětů kulturní hodnoty, máme před sebou ještě mnoho úkolů.

V některých oblastech je navíc potřeba zasáhnout, aby nedošlo ke ztrátě tempa a zpětnému pohybu událostí. To se týká například systémů státních záruk, kde mnoho aktérů v současnosti trvá na sjednávání komerčního pojištění, namísto využívání zcela dostatečné a vyhovující státní záruky. Domníváme se, že do hry zde vstupují určité antikonkurenční vlivy, a vyzýváme **komisi, aby se tímto zabývala**.

Srdečně děkujeme všem, kteří přispěli k naší práci, především předsedajícím a členům všech čtyř podskupin, a komisi za její stálou podporu.

Hillary Bauer (Velká Británie) a Rosanna Binacchi (Itálie)

Brusel, září 2012

1.1 KONTEXT

Pracovní plán pro kulturu 2011–2014 Rady Evropské unie, který určuje implementaci Evropské kulturní agendy, stanoví jako jednu z prioritních oblastí „*Kulturní dědictví, včetně mobility sbírek*“. V tomto kontextu vznikla pracovní skupina odborníků z členských zemí (2011–2012), která se zabývala **způsoby a prostředky, jak zjednodušit proces půjčování**. Současná pracovní skupina vycházela z výsledků předchozí pracovní skupiny založené v rámci Pracovního plánu pro kulturu 2008–2010. Původní pracovní skupina měla širší oblast působnosti než ta současná, protože kromě mobility sbírek se zabývala také dalšími otázkami souvisejícími s činností kulturních institucí, jako je obrana proti krádežím a nelegálnímu obchodování nebo mobilita muzejních pracovníků. Skupina zkoumala způsoby, jak rozšířit přístupnost kulturního dědictví mezi jednotlivými členskými zeměmi a sdílení sbírek, jež jsou součástí jak společné historie, tak i národní historie té které země. Zpráva Půjčování do Evropy (Lending to Europe; 2005) byla prvním příspěvkem do diskuse o mobilitě sbírek. Píše se v ní:

Muzea jsou pojícím článkem mezi evropským dědictvím a dnešními i budoucími občany. Staly se živoucími laboratořemi, které stimulují smysly a rozšiřují naše vnímání kultury. Muzea mají obrovský potenciál upozorňovat na bohatství kulturní diverzity, propojovat jednotlivé kultury a zvyšovat povědomí o sdílených aspektech našeho kulturního dědictví.

Pracovní plán pro kulturu 2011–2014 zúžil rozsah činnosti současné pracovní skupiny ve snaze zaměřit se výhradně na mobilitu sbírek a dobrat se praktických výsledků. Podle aktuálního pracovního plánu proto „**odborníci popíší příklady dobré praxe ve všech relevantních oblastech týkajících se mobility sbírek**“. Plánované výstupy jsou podle pracovního plánu tyto:

- **Toolkit** (včetně zásad dobré praxe, vzorů a „uživatelských návodů“ na poskytování státních záruk)
- **Příručku dobré praxe pro státní orgány v oblasti „dalších relevantních témat“**

Postupovali jsme následovně:

Stejně jako v případě předchozí skupiny OMC byly zvoleny dvě spolupředsedající (Hillary Bauer, Velká Británie, a Rossana Binnacchi, Itálie) a vlastní práci jsme potom zorganizovali tak, že jsme ustanovili podskupiny, které se zabývaly jednotlivými možnostmi snižování nákladů na zápůjčky a výpůjčky:

1. vylepšení a rozšíření **systémů státních záruk** a dohod o sdílené odpovědnosti na úrovni členských zemí EU;
2. zkvalitnění procesů **oceňování** uměleckých děl a předmětů kulturní hodnoty a systémy/mechanismy oceňování pro potřeby státních záruk (a sdílené odpovědnosti);
3. zjednodušení a zkvalitnění procesu **vyhodnocení rizik** při výpůjčkách a zápůjčkách;
4. otázkami, jak zvýšit spolehlivost **přepravy** a snížit náklady na ni.

Celkem proběhlo pět formálních „plenárních“ setkání pracovní skupiny: 24. března 2011, 22. června 2011, 9. listopadu 2011, 16. března 2012 a 6. června 2012. Den předem se většinou konalo setkání podskupin, což se ukázalo jako efektivní způsob společné práce.

Na práci skupiny OMC se podíleli odborníci z 25 členských zemí a stejně jako v předchozím období svým dílem přispěly další stovky profesionálů z celé Evropy.

Odborné prezentace zaměřené na konkrétní otázky přednesli tito vyzvaní experti:

- Cindy Zalm (bývalá předsedkyně Nizozemského sdružení registrarů a registrar Nizozemského historického muzea) hovořila o snižování nákladů na přepravu;
- William Brown (národní poradce pro bezpečnost, Arts Council, Velká Británie) hovořil o zabezpečení a ostraze objektů a výstavních prostor v kontextu

- poskytování státní záruky;
- Kate Parsons (předsedkyně UK Registrars) hovořila o otázkách souvisejících se státní zárukou a sdílením odpovědnosti;
 - Stephen Dunn (samostatný registrar výstavních projektů, National Gallery, Londýn) hovořil o problémech souvisejících s neochotou zapůjčitelů využívat systémy státních záruk;
 - Lucía Villarreal (koordinátorka výstav, Prado Museum, Madrid) hovořila o zkušenostech Prado Museum se systémy státních záruk;
 - Antonio Piscitelli (vyšší úředník Generálního ředitelství pro zhodnocení kulturního dědictví, Itálie) hovořil o postupu při žádání o státní záruku a s tím souvisejícími otázkami.

Ve shodě s pracovním plánem pro kulturu 2011–2014 Komise navíc zadala vypracování studie o oceňování uměleckých děl pro potřeby půjčování, která by měla být dokončena v tomto roce.

Stejně jako předchozí skupina OMC, i my jsme při přípravě předběžné zprávy postupovali tak, že každá pracovní skupina rozeslala podrobné dotazníky odpovědným zástupcům ministerstev a muzejním odborníkům v jednotlivých členských zemích a analyzovala jejich výsledky. Výsledkem naší práce je diskuze a doporučení uvedené níže. Výsledky předkládáme v podobě závěrečné zprávy a „toolkitu“, který obsahuje všechny praktické a užitečné informace, jež se nám podařilo shromáždit.

1.2 HLAVNÍ ZÁVĚRY

Zde jsou nejdůležitější závěry, k nimž jsme během práce dospěli a jež by podpořily proces půjčování předmětů kulturní hodnoty v rámci Evropy:

DOPORUČENÍ PRO EVROPSKÉ INSTITUCE

- zvážit ustanovení stálého výboru odborníků na mobilitu sbírek z členských zemí, který by dohlížel na implementaci doporučení uvedených v této zprávě a na využívání „toolkitu“ a který by dále shromažďoval aktuální informace;
- zajistit, že financování kulturních programů bude adekvátní velikosti muzeí a umožní shromáždit finanční prostředky vedoucí k větší dostupnosti sdíleného evropského dědictví prostřednictvím zvýšení množství výpůjček a zápůjček;
- vyšetřit možné antikonekvenční praktiky, k nimž se nepočtení přepravci uměleckých děl uchylují, s cílem dosáhnout snížení nákladů;
- umožňovat a podporovat výměnné programy pro muzejní pracovníky podobné jako program *Erasmus*, především pro registry a další zaměstnance přímo se podílející na agendě výpůjček a zápůjček.

DOPORUČENÍ PRO ČLENSKÉ ZEMĚ

- zavést systém státní záruky podporovaný centrální vládou a založený na spolehlivém kontrolním mechanismu bezpečnostních kontrol všech prostor a procesů, souvisejících se zápůjčkami a výpůjčkami předmětů kulturní hodnoty;
- přesvědčit všechny zapůjčitele a vypůjčitele, aby tento systém využívali, a zabránit antikonekvenčnímu jednání některých komerčních pojišťoven, kteří systém státní záruky podřívají, když například tvrdí, že vláda nevyplácí odškodnění včas;
- zvážit možnost sdílené odpovědnosti mezi často spolupracujícími zapůjčiteli a vypůjčiteli v případech, kde nelze uplatnit systém státních záruk;
- zavést a používat jasné a srozumitelné procesy vyhodnocování rizik;
- zavést a používat společné standardy a procesy oceňování s cílem vyhnout se neúčelnému navyšování hodnoty;
- zavést a používat co nejvíce standardizovaných a mezinárodně akceptovaných formulářů a dokumentů – viz „toolkit“;
- podpořit muzea, aby založila národní organizaci registrarů, která bude sdružovat všechny muzejní pracovníky zodpovědné za agendu výpůjček a zápůjček a v jejímž rámci budou společně řešit problémy a sdílet příklady dobré praxe.

DOPORUČENÍ PRACOVNÍKŮM MUZEÍ

- informovat nás o novinkách, aktivně vstupovat do relevantních sítí a sledovat zdroje aktuálních informací;
- vyhnout se kontaktům se společnostmi, které nabízejí výhody, jež přímo nesouvisí s aktuální poskytovanou službou nebo vážně znevýhodňují jiného hráče na trhu.

NA VŠECH ÚROVNÍCH

- podporovat muzejní pracovníky (i představitele státní správy) v navazování a udržování osobních kontaktů, protože vzájemná důvěra je jedním z hlavních faktorů úspěšného půjčování sbírek;
- vzdělávat a školit pracovníky muzeí na pravidelných seminářích a distribuovat relevantní literaturu na celostátní úrovni;
- zavést výměnné programy (*Erasmus*) pro zaměstnance muzeí, kteří pracují přímo v oblasti zápůjček a výpůjček;
- určit kontaktní osobu v jednom příslušném muzeu, k níž mohou směřovat dotazy

- všichni muzejní pracovníci z jiných členských zemí;
- určit celostátní muzejní organizaci nebo konkrétní muzeum zodpovědné za organizaci praktických školení pro muzejní pracovníky na celostátní úrovni;
 - začlenit proces půjčování do univerzitního vzdělávání budoucích muzejních pracovníků (např. obor muzeologie)
 - do budoucna:
 - národní kontaktní místa by měla shromažďovat zkušenosti a fungovat jako platforma pro sdílení praktických znalostí a hledání řešení na celostátní úrovni;
 - národní kontaktní místa by měla zajistit, že sporné záležitosti a oblasti budou postoupeny k řešení na úrovni EU.

2. PRACOVNÍ POSTUP

Jednotlivými oblastmi souvisejícími s mobilitou sbírek v Evropě se zabývaly čtyři podskupiny:

1. Státní záruky/Sdílená odpovědnost
2. Oceňování
3. Vyhodnocování rizik
4. Přeprava

Každá z podskupin hledala způsob, jak odstranit překážky v mobilitě sbírek, které v uvedených oblastech stále přetrvávají. Předložené postupy vycházejí z analýzy odpovědí z dotazníků rozeslaných zainteresovaným skupinám, z rozhovorů s odborníky na konkrétní oblasti a z připomínek expertů.

Na plenárních zasedáních měly jednotlivé podskupiny možnost informovat ostatní o výsledcích své dosavadní práce o jejím postupu, diskutovat nad pokroky a činit společná rozhodnutí. Během plenárních zasedání měla každá podskupina možnost sdílet své závěry s ostatními členy pracovní skupiny a vyžádat si stanoviska a názory zástupců jiných členských zemí. Do každé podskupiny byli přizváni odborníci na dané téma, kteří se podělili se svými zkušenostmi a seznámili členy podskupiny s konkrétními překážkami mobility, s nimiž se ve své praxi setkávají.

3. TÉMATA

3.1 STÁTNÍ ZÁRUKA

Úvod

Státní záruka je systém, kdy vláda podporuje pořádání velkých výstav tak, že převezme (úplně nebo zčásti) ručení za rizika/odpovědnost za pořadatele. Příslušný orgán státu, který si půjčuje dílo, se zaváže, že bude kompenzovat jakékoli ničivé důsledky, které by mohly vzniknout v době vypůjčky. To znamená, že dojde-li k poškození či ztrátě vypůjčeného sbírkového předmětu v průběhu výstavy, stát zaručuje, že poškození či ztrátu v plné nebo částečné míře nahradí. Státní záruka je vlastně přenos odpovědnosti/ručení za rizika nebo její části z muzea, které si předmět půjčuje, na stát.

Vzhledem k tomu, že riziko na straně vypůjčitele je pokryto státem, může si muzeum objekt půjčit většinou bez toho, aby sjednávalo drahé komerční pojištění. Výdaje na pojištění představují poměrně výrazné částky – pohybují se někde mezi 15 % a 40 % celkového rozpočtu výstavy a vždy je platí instituce vypůjčitele komerční pojišťovně, pro kterou to představuje jen malé riziko, protože ve většině muzeí a galerií jsou předměty kulturní hodnoty velice dobře zabezpečeny.

Státní záruka ulevuje muzeím od obrovské zátěže pro jejich rozpočet, kterou představují výdaje na pojištění, přičemž zároveň snižuje faktické riziko poškození vypůjčeného předmětu, protože zaručuje, že s předmětem bude zacházeno podle nejvyšších standardů péče o sbírky (což je zásadní aspekt každé státní záruky). Tento systém nejenže zmírňuje finanční zátěž muzeí, ale také zaručuje adekvátní nakládání s půjčeným předmětem, čímž přispívá k budování důvěry mezi institucemi zapůjčitele a vypůjčitele a z dlouhodobého hlediska podporuje další kulturní výměnu.

Z výzkumu, který provedla podskupina OMC pro „Státní záruky a dohody o sdílené odpovědnosti“ mezi lety 2009 a 2010 vyplynulo, že 22 ze 30 analyzovaných evropských zemí (členských i nečlenských) již zavedlo systém státních záruk. Jedná se o tyto země: Rakousko, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Finsko, Francie, Německo, Maďarsko, Irsko, Itálie, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Rumunsko, Španělsko, Slovinsko, Slovensko, Švédsko a Velká Británie. S výjimkou Malty a Lucemburska, které ještě nepřijaly relevantní legislativu, ale státní záruku již v praxi využívají, existují ve všech zemích také platné legislativní úpravy týkající se státních záruk. Dodejme ještě, že slovinské zákony na státní záruku pamatují, ale v praxi dosud nikdy nebyla uplatněna.

Countries with or without a state indemnity

■ Countries with a state indemnity
■ Countries without a state indemnity

© the Netherlands Cultural Heritage Agency (RCE)

Map indicating geographical spread of state indemnity in Europe

Země se státní zárukou a bez ní

Černá – země se státní zárukou

Modrá – země bez státní záruky

(c) The Netherlands Cultural Heritage Agency (RCE)

Mapka ukazující geografické rozšíření státní záruky v Evropě

Cíle

Jedním z cílů této zprávy a „toolkitu“ je zjednodušit proces půjčování tím, že budeme prosazovat a upřesňovat uplatňování státních záruk. Klíčová slova v tomto ohledu jsou znalost systémů a podmínek, otevřenost a transparentnost. V jednotlivých zemích jsme hovořili o státních zárukách a shromažďovali relevantní informace, čímž jsme chtěli zvýšit srozumitelnost systému a odbourat předsudky pramenící z nedostatku informací o státních zárukách v jiných zemích. Důvěra je v celém procesu tím nejdůležitějším a my se ji snažíme podporovat tak, že všude prosazujeme stejné zásady a pravidla a také se snažíme zavést přímé kontakty pomocí telefonu či e-mailu na známé kontaktní osoby v ostatních členských zemích, abychom dosáhli optimální spolupráce.

Předložili jsme strukturovaný přehled všech legislativních úprav týkajících se státních záruk v angličtině, protože usilujeme o to, aby byly zákonné úpravy ve všech členských zemích srozumitelné všem muzejním pracovníkům, kteří by je chtěli využívat. Poskytneme-li vysvětlení, umožňující nám navzájem porozumět státním zárukám ostatních zemí a přesvědčit se o nízké míře rizika tam, kde je norma správně nastavena, pomůže to překonat překážky bránící uplatňování státních záruk. Hlavní zásadou činnosti do budoucna by pak měla být reciprocita. Také jsme se snažili uspořádat předpisy praktickým

způsobem. Toho jsme dosáhli vytvořením vrstevnatého systému, v němž se dají prakticky vyhledávat existující dokumenty a informace. Pro případ potřeby nabízí odkazy na konkrétní informace, přičemž je zároveň sám jasný a přehledný.

Předložili jsme pravidla pro zavádění státních záruk, čímž jsme chtěli upozornit na přínosy tohoto systému a poskytnout návod, jak postupovat při jeho vytváření. Ze statistik vyplývá, jak malá je pravděpodobnost vyplácení náhrad a jak nízké jsou náklady pro muzea i správní orgány.

Metodika

Podskupina zabývající se státní zárukou vytvořila a distribuovala dva dotazníky, jejichž cílem bylo dát dohromady praktické materiály pro „toolkit“. Oba byly rozeslány státním orgánům odpovědným za poskytování státní záruky ve všech členských zemích, které systém státní záruky nabízejí.

Smyslem prvního dotazníku bylo vytvořit přehled faktů. Podskupina za tímto účelem sestavila seznam otázek, které měly poskytnout co nejúplnější přehled o legislativním rámci a zákonné úpravě každé členské země. Podskupina seznamy rozdělila na dvě vrstvy, aby zajistila jejich přehlednost: První obsahuje jednoznačný všeobecný popis a druhá odkazuje na oficiální webové stránky (pokud možno v angličtině), kde jsou uvedeny detailní informace.

Účelem druhého dotazníku bylo získat statistická data dokládající, do jaké míry státní záruky bez významnějších výdajů pro stát snižují náklady na mobilitu sbírek. Na základě statistik a zkušeností podskupina vytvořila také instrukce pro země, které chtějí zavést systém státní záruky.

Ve všech dokumentech se pracuje se specifickou terminologií, a proto se podskupina rozhodla začlenit do „toolkitu“ také Slovníček pojmů alespoň ve čtyřech jazycích: anglicky, francouzsky, německy a italsky.

Doporučení

DOPORUČENÍ PRACOVNÍKŮM MUZEÍ:

- Doporučujeme vybudovat síť pracovníků registrů – podobnou, jako jsou národní organizace pracovníků registrů, které již v některých zemích existují, ale na celoevropské úrovni.

V prostředí vzájemné důvěry a pochopení je jednodušší dosáhnout dohody. Právě proto je tak důležité se navzájem poznat.

- Doporučujeme, aby se zaměstnanci muzeí seznámili s jednotlivými zákonnými úpravami týkajícími se státních záruk, ideálně za pomoci „toolkitu“.

*Zákony o státní záruce stále ještě nejsou dostatečně známé. Je důležité dosáhnout toho, aby státní záruky akceptovali všichni **zapůjčitelé**.*

- Prostředky, které muzea ušetří v porovnání s náklady na komerční pojištění, by se měly investovat do dalšího prosazování státních záruk, například tak, že se zaměříme na lepší zabezpečení muzeí.

Více muzeí bude využívat státní záruky a ušetří se více peněz.

- Je důležité, aby muzea následovala příklady dobré praxe v oblasti managementu a využití sbírek, a právě proto doporučujeme při půjčování dbát na dodržování písemného postupu, aby se zajistilo, že všechna pravidla a činnosti v rámci procesu oceňování, pojištění, státní záruky posuzování rizik atd. budou jasné všem pracovníkům muzea.

Velmi užitečným nástrojem pro management sbírek může být SPECTRUM²; uplatnění má také při dodržování pravidel a předpisů v oblastech jako je pojištění a oceňování.

2 <http://www.collectionslink.org.uk/programmes/spectrum>

SPECTRUM je otevřený a volně dostupný standard managementu sbírek, který distribuuje britský Collections Trust a který již přijalo i několik dalších evropských zemí. SPECTRUM se aktivně rozvíjí a udržuje díky spolupráci s muzejními pracovníky.

DOPORUČENÍ ČLENSKÝM ZEMÍM:

- Členskými zemími, které chtějí zkvalitnit a rozšířit mobilitu sbírek a přitom dosud nemají zákon o státní záruce, doporučujeme, aby zvážili jeho přijetí, nejlépe za použití modelů dobré praxe, jež jsou představeny ve statistikách popsaných v „toolkitu“. Státní orgány by se měly aktivně zapojit do procesu přijetí efektivního zákona o státní záruce.

Dobře fungující systém je výhodný na mnoha úrovních, především v oblasti úspor. Bude možné pořádat více výstav větší kulturní a umělecké hodnoty, které navštíví více návštěvníků. To rozšíří publikum, zvýší podnikatelské aktivity muzeí a celkový ekonomický růst v oblasti.

- Státy by měly usilovat o sblížení a standardizaci svých zákonných úprav státní záruky, aby zabránily případnému odmítnutí některých státních záruk kvůli tomu, že ve srovnání s jinými nabízejí nedostatečné krytí.
- Mají-li státní záruky být plně účinné a efektivní, neměla by se v nich požadovat žádná minimální finanční hodnota předmětů kulturní hodnoty, ani by neměla být stanovena maximální hranice celkové hodnoty, která může být v rámci státní záruky současně pokryta. Důležitější je zaměřit se na to, aby ve všech fázích procesu byla na prvním místě bezpečnost.

Úplná ztráta všech půjčených děl z konkrétní výstavy zajištěných státní zárukou je pouze teoretickou možností. Je-li stanoven horní limit celkové hodnoty všech děl zajištěných současně tímto systémem, znamená to, že poskytovatel je nucen odmítnout zajištění dalších výstav pouze a výhradně z toto důvodu, že bylo dosaženo horní hranice. Když není stanovena dolní hranice, nabízí se i méně privilegovaným muzeím příležitost využívat výhod státní záruky (protože když jsou stanoveny limity, ze systému příliš často profitují pouze velká národní muzea).

- Státy, které již zákon o státní záruce mají, by se měly ujistit, zda by nemohl být ještě komplexnější. K tomu může pomoci „srovnání“ s nejlepšími existujícími systémy. Doporučujeme také, aby se všechny státy pokusily svůj systém upravit tak, aby byl co nejsnadněji použitelný, přičemž je ale třeba mít stále na paměti, že prvořadým požadavkem ve všech fázích zůstává bezpečnost všech předmětů.
- Státy by měly usilovat o to, aby muzea na jejich území akceptovala státní záruky jiných zemí, a především ta muzea, která jsou přímo zřizována státem. Dostupnost jednotlivých zákonů o státní záruce v anglickém překladu zjednoduší zapůjčitelům přijetí nabízené státní záruky. **Mělo by se co nejdůsledněji předcházet domněnce, že státní záruka je v jakémkoli smyslu podřadnější než komerční pojištění.**
- Až na výjimečné případy by státní muzea neměla žádat o krytí pro případ války, snížení hodnoty či zanedbání povinností.

DOPORUČENÍ EVROPSKÝM INSTITUCÍM

- Pro distribuci „toolkitu“ doporučujeme využít internetovou platformu, která usnadní použití odkazů na webové stránky a různé jiné aspekty „toolkitu“ (vícejazyčný glosář atd.). Měla by být jednoduše dostupná a v muzeích by o této možnosti měli pokud možno dobře vědět.

Spolupráce s organizací typu NEMO by byla pro distribuci „toolkitu“ přínosná.

- Aby byl **glosář** co nejužitečnější, doporučujeme další rozvoj „Slovníku mobility sbírek“. Bylo by vhodné přidat další termíny a možná jej také přeložit do ruštiny a španělštiny.

*Čím více **jazyků** bude v glosáři zastoupeno, tím hodnotnější a dostupnější bude „toolkit“ pro všechny členské země. Při práci zaměřené na mobilitu sbírek se používá specifická terminologie a bylo by vhodné, aby pracovníci muzeí i státních orgánů používali shodné termíny a terminologii rozuměli.*

- Po dokončení této zprávy OMC by měla zůstat síť expertů zachována a pracovat na tom, aby informace v „toolkitu“ zůstávaly aktuální; k tomu by měla vyhledávat finanční příležitosti ze zdrojů EU.

Viz seznam kontaktních bodů pro kulturu (Cultural Contact Points):

http://ec.europa.eu/culture/annexes-culture/doc1232_en.htm

- Je důležité podporovat výměnu zkušeností mezi odborníky z pojišťovnictví, dopravy, muzeí a administrativy s cílem zvýšit povědomí všech o otázkách společného zájmu v této oblasti; bylo by také vhodné zvážit pořádání schůzí na úrovni EU, kde by se o těchto věcech diskutovalo.

Bude-li ustavena a udržována komise odborníků, měla by pořádat konference, které usnadní diskuzi a výměnu zkušeností v této oblasti.

3.2 SPOLEČNÁ / SDÍLENÁ ODPOVĚDNOST

Úvod

„Dohoda o společné odpovědnosti“ je dohoda mezi muzei a/nebo jejich zřizovateli, kdy muzeum, které zapůjčuje umělecké dílo („půjčitel“), souhlasí, že se bude spolu s institucí, jež si předmět vypůjčuje („vypůjčitel“), podílet na rizicích souvisejících se zápůjčkou předmětu ze sbírky zapůjčitele, přičemž se předpokládá, že vypůjčitel předmět vystaví na krátkodobé výstavě, nebo ho začlení do stálé expozice. Abychom se vyjádřili jasně: dohoda o sdílené odpovědnosti je dohoda o *odpovědnosti*, nikoli o *pojištění*. Dohoda stanoví příslušný podíl odpovědnosti půjčitele a vypůjčitele. Vypůjčitel se může svobodně rozhodnout, zda si svůj podíl odpovědnosti pojistí nebo ne.

V případě, že se obě strany dohodnou, že budou sdílet odpovědnost za půjčené předměty, může to vypůjčiteli přinést velkou finanční úsporu. V situaci, kdy si muzea více či méně pravidelně vzájemně půjčují umělecké předměty (nebo vzájemné půjčování plánují) – tedy když je zaručena reciprocita – může sdílená odpovědnost vést k výrazným úsporám na obou stranách.

Záleží na muzeích nebo na jejich zřizovateli aby ve vzájemné shodě sepsali dohodu o sdílené odpovědnosti, stanovující, za která rizika bude odpovídat vypůjčitel (a která potřebuje pokrýt) a která zůstanou na straně zapůjčitele. Jestliže škoda nebo ztráta nastane v důsledku rizika, za které přijal odpovědnost vypůjčitel, muzeum musí zaplatit výdaje na restaurování nebo kompenzovat ztrátu. Jestliže však škoda nebo ztráta nastane v důsledku rizika, za které vypůjčitel odpovědnost nepřijal, nebude instituci půjčitele uhrazena žádná kompenzace.

Při sepisování dohody o sdílené odpovědnosti se musí obě strany jasně dohodnout, které muzeum odpovídá za která rizika po dobu trvání zápůjčky, tedy „z hřebíku na hřebík“ (to je od okamžiku, kdy je předmět zabalen v prostorách zapůjčitele až do chvíle, kdy se po skončení zápůjčky zase vrátí na totéž místo a je vybalen z bedny).

Cíle

S ohledem na skutečnost, že „sdílená odpovědnost“ je prozatím mnohem méně známý způsob snižování nákladů ve srovnání se státními zárukami, bylo cílem podskupiny „sdílená odpovědnost“ vypracovat:

- zásady sdílené odpovědnosti
- shromáždit příklady stávajících dohod o sdílené odpovědnosti

Tyto zásady stejně jako příklady realizovaných dohod o sdílené odpovědnosti a informace o jejich vzniku a průběhu jsou k nalezení v „toolkitu“.

Metodika

Zásady sdílené odpovědnosti vytvořila (malá) pracovní skupina složená jak z odborníků obeznámených se „sdílenou odpovědností“, tak i z těch, kteří koncept do té doby dobře neznali. Díky tomu se podařilo zásady formulovat podrobně, srozumitelně a tak, aby byly použitelné i pro ty, pro něž je „sdílená odpovědnost“ spíše novým tématem.

Doporučení

DOPORUČENÍ PRACOVNÍKŮM MUZEÍ

- Pokud není k dispozici systém státní záruky, měla by muzea a jejich zřizovatelé zvážit fungování na základě dohod o sdílené odpovědnosti s podobnými institucemi, které mohou zaručit srovnatelnou úroveň zabezpečení sbírek a výstavních podmínek, která odpovídá požadavkům na formální pojištění uměleckých děl.

Jde především o muzea, jež se vzájemně považují za důvěryhodné partnery pro výzkum a/nebo výstavy nebo usilují o dlouhodobou vzájemnou koncepční spolupráci.

Sdílená odpovědnost může být v takových případech velmi vhodným řešením jak pro výpůjčky ze zahraničí, tak i pro výpůjčky od muzeí, která leží na území stejné země jako instituce vypůjčitele.

*Muzea si až příliš často vzájemně zbytečně způsobují vysoké výdaje, když žádají, aby byly zápůjčky pojištěny až do výše tržní ceny, i přestože k závažnějšímu poškození předmětů dochází jen velmi zřídka a k úplné ztrátě v podstatě vůbec nikdy. Většina sbírkových předmětů jsou navíc unikáty a nelze je nahradit, proto pojištění, které pokrývá celou hodnotu díla, muzeu poskytuje pouze falešný pocit bezpečí. **Nejdůležitějším zájmem muzea je vyhnout se jakémukoli poškození nebo ztrátě a uchovávat předmět v co nejvhodnějších podmínkách.** Je lepší investovat do péče o sbírky a do zabezpečení namísto placení vysokých částek za pojištění.*

V textu dohody o sdílené odpovědnosti obě strany jasně uvedou, které muzeum je odpovědné za která rizika, jež mohou nastat v průběhu zápůjčky, tedy „z hřebíku na hřebík“ (to je od okamžiku, kdy je předmět zabalen v prostorách zapůjčitele až do chvíle, kdy se po skončení zápůjčky zase vrátí na totéž místo a je vybalen z bedny). Sdílením odpovědnosti lze výrazně snížit náklady na výstavy a částečně či úplně se vyhnout nutnosti platit drahé komerční pojištění.

Dohody o sdílené odpovědnosti jsou zatím vzácné, a to i přesto, že podobná dohoda může být řešením pro spolupráci muzeí, jež se nachází v různých členských zemích, kde neexistují systémy státních záruk nebo je nelze využít.

- Rizika by neměla být sdílena bez pečlivého uvážení odpovědností obou stran. Předtím, než se muzea rozhodnou vstoupit do systému sdílené odpovědnosti, mělo by proběhnout důkladné posouzení rizik, aby se prověřilo, že obě muzea fungují ve srovnatelných standardech kvality muzejní práce pokud jde o organizaci výstav, klimatické podmínky a zabezpečení.

Dohoda o sdílené odpovědnosti by se neměla uzavírat nerozvážně. Uvažujeme-li o takové dohodě, je nutné důkladně prověřit provozní podmínky a je-li to nutné, také podniknout kroky ke zlepšení standardů a procesů probíhajících v muzeích.

*Systém sdílené odpovědnosti staví ředitele a zaměstnance tváří v tvář nesmírné odpovědnosti, kterou mají vůči našemu společnému dědictví. Zatímco pojištění tuto odpovědnost někdy zastírá – a přináší falešný pocit bezpečí – protože se zdá, že každá škoda je snadno nahraditelná a že v případě ztráty lze na trhu zakoupit stejný předmět (což je v některých případech velmi nepravděpodobné) – systém sdílené odpovědnosti (který je reciproční) **nutí** ředitele a zaměstnance muzeí, aby vyhodnocovali možná rizika a pečlivě kontrolovali podmínky uložení předmětů, bezpečnostní opatření a postupy: přináší podnět ke zkvalitnění fungování instituce.*

Muzea by si nicméně měla uvědomit, že srovnatelné standardy kvality neznamenají nutně „stejný standardy“. Úroveň zabezpečení a podmínek, v nichž je předmět uchováván, by měla dosahovat minimálně takového standardu, aby byla zajištěna bezpečnost a zachování předmětu. Stanovení přesvědčivějších požadavků může být nejjistější způsob, jak se na sdílené odpovědnosti nedohodnout. Na muzeích zůstává, aby se dokázala dohodnout na nějakém rozumném kompromisu.

Pravidla sdílené odpovědnosti pro muzea jsou k nalezení v „toolkitu“.

3.3. OCEŇOVÁNÍ

Úvod

K největším problémům souvisejícím s mobilitou sbírek patří vysoké náklady na pojistné, odvíjející se od vysokých cen předmětů kulturní hodnoty. Je proto důležité věnovat se tomu, jak se tyto hodnoty stanovují. V závěrečné zprávě³ předcházející pracovní skupiny OMC zaměřené na mobilitu sbírek (2010) bylo formulováno doporučení, aby se následná studie o mobilitě sbírek dále věnovala tématu oceňování uměleckých děl v kontextu pojišťování a státní záruky. Skupina OMC v letech 2011/2012 toto doporučení přijala, a proto byla ustanovena podskupina zaměřená na oceňování.

Skupina se shodla, že oceňování je velmi složitá věc, protože zde neexistují žádná přesná nebo vědecká pravidla vzhledem k tomu, že oceňování je samo „spíše uměním než vědou“. Navrhla, že problematika vyžaduje účast profesionálů. Podskupina proto uvítala, že Evropská komise zadala vyhotovení krátké studie o oceňování předmětů kulturní hodnoty⁴, která se stala významným zdrojem informací a pokynů při formulování doporučení k oceňování. Pokračováním této studie by měla do budoucna být hlubší analýza problému – zejména rozdíl mezi finančním oceněním a tržní hodnotou – jež by poskytla praktickou pomoc všem, kdo se zabývají stanovováním přiměřených hodnot zejména v souvislosti se státní zárukou, se sdílenou zodpovědností nebo pojišťováním zápůjček. Zatím jsme tedy dospěli ke shodě, pokud jde o různé problémy související s oceňováním, zejména široký cenový rozptyl v závislosti na tom či onom účelu stanovení hodnoty. Nyní očekáváme další odborná stanoviska, jak by měli všichni zúčastnění postupovat, aby dosáhli konsenzu, přičemž by hodnota předmětů zůstala co nejnižší a dosáhlo by se snížení nákladů na zápůjčky a výpůjčky.

Cíle

Cílem podskupiny k oceňování bylo:

- poukázat na problematiku stanovení přiměřených ocenění uměleckých děl a předmětů kulturní hodnoty;
- identifikovat problémové okruhy;
- získat poznatky o různých postupech oceňování;
- zlepšit obecné povědomí o postupech oceňování;
- formulovat doporučení pro všechny účastníky za účelem nalezení prostředků ke snížení nákladů na zápůjčky a výpůjčky.

Metodika

Podskupina nejprve připravila pracovní materiál jako příspěvek ke srovnávacímu výzkumu zaměřenému na systémy oceňování předmětů kulturní hodnoty, který měla zpracovat expertní skupina Evropské komise. V materiálu byl v prvé řadě zdůrazněn terminologický aspekt: studie se má zabývat „finančním“ oceňováním, narozdíl od „kulturní“ či jiné hodnoty. V materiálu byl dále soupis různých zadavatelů (stakeholders) a různých typů

http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc.1571_en.htm

⁴ Dr Cornelia Dümcke a Freda Matassa, Report on the Valuation of Works of Art for Lending and Borrowing Purposes, 2011-2012. Study commissioned by the European Commission within the European Expert Network on Culture (Zpráva o oceňování uměleckých děl pro účely půjčování, 2011-2012. Studie zadaná Evropskou komisí v rámci Evropské expertní sítě zaměřené na kulturu). Viz: www.eenc.info

oceňování. Bylo v něm formulováno několik zásadních otázek, jimiž by se expertní skupina měla zabývat.

OMC také využilo odborné konzultace s Anastasiou Tennant,⁵ jejíž referát připravený pro Skupinu registrarů Velké Británie a zabývající se různými typy oceňování tvoří přílohu 5.3.

Expertní skupina rozeslala dotazníky, provedla několik šetření a expertní studie o oceňování byla předložena komisi v listopadu 2011. Následně ji prostudovala podskupina i komise a vznikl další materiál jako příspěvek s následnému studiu. Uvítali jsme rozhodnutí komise pověřit experty, aby pokračovali v šetření; jejich komplexní zpráva bude hotova na konci října 2012.

Doporučení⁶

DOPORUČENÍ PRACOVNÍKŮM MUZEÍ:

- Zpracovat pravidla pro oceňování, jejichž součástí bude transparentní metodika oceňování, a pověřit jednu konkrétní osobu, která bude kontrolovat a podepisovat všechna ocenění.

Pokud jsou zpracována konkrétní pravidla, bude jasné, na jakém základě byly stanoveny hodnoty a oceňování se bude provádět pokaždé stejným způsobem, nejlépe pod dohledem stále stejné osoby.

• Mít k dispozici zdroje a informace umožňující prokázat správnost každého ocenění. *Zveřejněním použitých zdrojů bude zajištěna transparence procesu ocenění, takže pokud by kdokoli zpochybnil stanovenou hodnotu, bude možné snadno prokázat, jak byla konkrétní hodnota určena a schválena.*

- Proškolit zaměstnance v oblasti metodiky a směrnic

Pokud budou všichni v muzeu vědět, jak se má provádět oceňování, bude vše jasné a všichni zúčastnění budou vědět, kdo zodpovídá za jaké rozhodnutí. Tím bude zajištěna důslednost při provádění oceňování.

- Přijmout fakt, že pojistné ceny nemusí udržovat krok s trhem s uměním a předměty kulturní hodnoty, a pokud je to možné, přistoupit na dohodnutou cenu, která bude mnohem nižší než cena tržní.

Trh s uměním může být nevyzpytatelný a do velké míry podléhat fluktuacím, a proto není logické vycházet při stanovení hodnoty pro účely pojištění pouze z tržních cen.

- Zpochybňovat vysoké hodnoty stanovené půjčiteli při zápůjčkách.

Není vždy nutné akceptovat vysoké hodnoty. Jejich zpochybnění přinutí půjčitele zdůvodnit svůj návrh ocenění, ale v důsledku přiměje i ostatní, aby používali transparentnější postupy při oceňování.

DOPORUČENÍ ČLENSKÝM ZEMÍM:

- Zpracovat pravidla, umožňující muzeím pracovat s dohodnutou cenou, která je nižší než tržní cena a realističtější, a umožnit muzeím, aby uzavírala pojistky na nižší cenu než tržní.

Pokud předpisy příslušné země poskytnou muzeím možnost neřídit se trhem s uměním jako jediným měřítkem pro stanovení pojistných cen, usnadní jim to postup podle uvedených zásad.

⁵ Anastasia Tennant – strategická poradkyně, Sekce pro akvizice, vývoz a zápůjčky, Arts Council England

⁶ Některá doporučení v otázkách oceňování čerpají ze zprávy Dr Corneliie Dümcke a Fredy Matassy, Report on the Valuation of Works of Art for Lending and Borrowing Purposes (Zpráva o oceňování uměleckých děl pro účely zápůjček a výpůjček), 2011-2012

- Vytvořit informační banku referenčních zdrojů a expertních stanovisek pro muzea. *Je třeba vytvořit odborné zázemí, které pomůže muzeím při oceňování děl a zaručí větší transparentnost.*

- Přijmout zákon o státní záruce, pokud takový dosud neexistuje, a zahrnout do něj požadavek na správné stanovení oceňování. Součástí by měl být také požadavek, aby muzea žádající o státní záruku předkládala doloženou metodiku pro stanovení ceny (např. pro ceny přesahující určitou pevně stanovenou částku).

Při přijímání zákona o státní záruce i pro zkvalitnění již existujících zákonů je třeba zajistit, aby byla důležitým otázkám týkajícím se oceňování věnována náležitá pozornost.

- Požadovat, aby při každém použití veřejných prostředků na komerční pojištění existovala povinnost doložit zdůvodněné stanovení pojistné ceny a odůvodnění, proč je třeba hradit komerční pojistku.

Tak bude zajištěna přímá zodpovědnost osoby provádějící ocenění a proces oceňování bude transparentnější.

- Prosadit dohodu, že u státních sbírek nebude požadováno krytí snížení hodnoty díla.

Dojde tak k omezení zbytečných výdajů.

DOPORUČENÍ PRO EVROPSKÉ INSTITUCE:

- Nejdůležitějším doporučením je, aby Evropská komise zajistila provedení následné podrobnější analýzy problémů oceňování uměleckých děl a předmětů kulturního zájmu, jejímž konkrétním cílem bude nalézt způsoby, jak snížit náklady členských zemí při vzájemném půjčování těchto předmětů.

Poznámka: Komise už sdělila, že k tomu dojde a že finální výsledek této analýzy bude k dispozici na konci října 2012.

- Podporovat myšlenku, že by pojistné částky předmětů kulturní hodnoty měly být nižší, formulovat v tomto smyslu strategii a vyzvat státy, aby na ni přistoupily.

K tomu, aby pokračovala podpora myšlenky mobility sbírek, bude třeba stále věnovat pozornost otázce snižování pojistných hodnot.

- Poskytovat prostředky na informace, expertízy, databáze atd.

Proces oceňování bude za přispění expertů systematictější a databáze napomůžou dosažení jeho transparentnosti a důslednosti.

- Zavázat se k podpoře práv kulturních institucí oproti tlakům komerčních pojišťoven na volném trhu.

Pojišťovny musí dostat jasný signál, že EU nesohlasí s jejich aktivitami bránícími lepší mobilitě sbírek, jako je například tvrzení, že státní záruka neposkytuje dostatečné krytí rizik.

- Usnadňovat uzavírání bezpojistkových dohod mezi členskými zeměmi.

Systém sdílené zodpovědnosti napomáhá snižovat náklady, více viz kapitola o sdílené zodpovědnosti.

3.4. VYHODNOCOVÁNÍ RIZIK

Úvod

Expertní skupina OMC se rozhodla prozkoumat **postupy vyhodnocování rizik** ve členských zemích, protože tvoří klíčovou součást při poskytování záruky. Mnohé vlády poskytující krytí státní zárukou vystupují jako ručitelé za značné finanční částky, aniž by vždy měly dostatečné odborné zázemí pro identifikování speciálních rizik a jejich řízení. Proto je nanejvýš žádoucí, aby existovaly transparentní a komplexní postupy vyhodnocování rizik. Účelem takového vyhodnocování rizik je získat veškeré dostupné relevantní informace umožňující kompetentní rozhodování v souvislosti se žádostmi o udělení státní záruky. Pomáhá to také ujistit vlády, že vypůjčitelé i zapůjčitelé uplatňují veškerá možná opatření, aby snížili pravděpodobnost poškození nebo ztráty půjčovaného předmětu.

Ve většině členských zemí je vyhodnocování rizik, prováděné při posuzování žádostí o státní záruku, komplexním procesem zahrnujícím různé kroky a míru zodpovědnosti. Vyhodnocení rizik pro udělení státní záruky může zahrnovat množství rozmanitých aspektů, jako je riziko požáru, zabezpečení výstavních prostor, bezpečnost během tranzitu, zajištění klimatických podmínek ve výstavních prostorách atd. Tato vyhodnocování lze také provádět mnoha různými způsoby. Vyhodnocování rizik je mimo to nejen užitečným nástrojem pro rozhodování o poskytnutí státní záruky, ale používá se i při jednání mezi kulturními institucemi pro posuzování potenciálních vypůjčitelů v souvislosti s mobilitou sbírek (zápůjčky), a to i při zápůjčkách poskytovaných na základě sdílené zodpovědnosti (viz dále v této zprávě).

Definice

V kontextu udělování státní záruky používáme termín **vyhodnocování rizik** pro jakýkoli způsob identifikace, posouzení a určení míry rizik spojených se zápůjčkami a výpůjčkami předmětů kulturní hodnoty, zejména ve vztahu k těmto standardům: ostraha a zabezpečení během manipulace a transportu, ale také během uložení a po dobu výstavy; odpovídající stav předmětů kulturní hodnoty (konzervace), optimální parametry prostředí během uložení a ve výstavních prostorách, optimální parametry prostředí během transportu; geografické faktory (např. riziko zemětřesení nebo tsunami); politická situace (např. riziko terorismu nebo války) ve státě, kam zápůjčka směřuje, protipožární ochrana.

Cíle

Cílem podskupiny pro vyhodnocování rizik bylo zformulovat návod k vyhodnocení rizik pro tyto účely:

- zkvalitnit vyhodnocování žádostí o státní záruku a zabránit ohrožení jejich poskytovatelů
- podnítit vypůjčitele, aby podobným způsobem zvažovali všechna rizika, což by vedlo ke zvýšení vzájemného porozumění a usnadnění mobility sbírek

Metodika

Podskupina pro vyhodnocování rizik zpracovala a rozeslala dva různé dotazníky. První z nich byl zaslán příslušnému orgánu každé členské země, poskytujícímu státní záruku (pokud existuje). Tento dotazník se zaměřil na to, jakým způsobem vlády vyhodnocují rizika před poskytnutím státní záruky. Druhý dotazník byl rozeslán kulturním institucím v zemích EU s aktivním zápůjčním programem. Tento dotazník se zaměřil na to, jak kulturní instituce vyhodnocují rizika spojená s vysíláním zápůjček do jiných institucí.

Výstupy

Cílem podskupiny pro vyhodnocování rizik bylo:

- Zformulovat všeobecné směrnice pro vyhodnocování rizik, která by mohla využívat ministerstva/státní orgány ve vztahu k procesu žádání o státní záruku;
- Popsat modely dobré praxe při vyhodnocování rizik;
- Zformulovat doporučení pro kulturní instituce k zefektivnění procesu zápůjček/výpůjček;
- Zformulovat doporučení pro Evropskou komisi, vybízející k pokračování výzkumu v této oblasti.

Doporučení

DOPORUČENÍ PRACOVNÍKŮM MUZEÍ:

- Vypracovat podrobný postup vyhodnocování rizik, který by měl být součástí rutinního postupu při vyřizování zápůjček v instituci;
- Pracovat s mezinárodními standardy a *facility reporty* (viz „Toolkit“), které zjednodušují proces vyhodnocování rizik;
- Vybudovat blízké vazby/posilovat důvěru mezi institucemi. Pouhé formuláře a smlouvy se někdy mohou stát překážkou v pozitivní spolupráci. Nejen nezbytná dokumentace (viz bod 2 výše), ale zejména návštěvy výstavních prostor a neformální telefonické i osobní rozhovory mohou do značné míry napomoci při vyjasnění potenciálních rizik;
- Brát v potaz na jedné straně veřejnou prospěšnost velkých výstav a na straně druhé **velmi ojedinělá a nepravděpodobná rizika** (jako např. riziko války, vážného poškození nebo úplné ztráty);
- Věnovat velkou pozornost tomu, jestli si zápůjční smlouvy, dokumentace ke státní záruce a požadavky navzájem odpovídají, popřípadě zajistit, aby všechny tyto dokumenty byly konsistentní a navzájem si neprotiřečily. Jste-li vypůjčitel, zajistěte, aby výpůjční smlouva přesně specifikovala krytí, které může vaše vláda v rámci státní záruky poskytnout. Jste-li půjčitel, **nestanovujte ve svých výpůjčních smlouvách takové specifické požadavky na pojištění, které by nedokázala pokrýt ani vaše státní záruka.**
- Uplatňujte na vypůjčené sbírkové předměty stejné požadavky, jaké požadujete pro vysílané zápůjčky. Při budování atmosféry vzájemné důvěry a profesionální spolupráce je důležité, aby instituce vystupující v roli zapůjčitele nevznášely nepřiměřené požadavky (např. krytí proti terorismu, extrémně přísné kontroly klimatických podmínek), které by v roli vypůjčitele samy nebyly schopné nebo ochotné jinému zapůjčitelu poskytnout. Konsistentní postoj vůči přijímaným a vysílaným zápůjčkám vám také pomůže posílit vyjednávací pozici a snížit náklady (nebudete-li požadovat zápůjční poplatek či trvat na doprovodu kurýra při vysílané zápůjčce, máte větší šanci, že recipročně získáte stejné podmínky, až si příště budete něco půjčovat vy). Bude možná zapotřebí podrobného projednání mezi pracovníky různých oddělení v instituci (např. registraři a pracovníci výstavního oddělení; ale také jednání o konkrétních ustanoveních každé komerční pojistky, vycházející z vyhodnocení rizik – viz poznámky pojišťovacích makléřů dále v sekci 6.2). Například: Nakolik je pravděpodobné, že právě v této konkrétní zemi vypukne válka? Je zde reálná možnost zemětřesení? Je-li provenience předmětu bez jakýchkoli pochybností, je nutné krytí imunity proti zabavení/požadavků třetí strany? Na krytí takových rizik netrvejte a jejich zajištění nepožadujte, jsou-li bezpředmětné. Pokud uzavíráte dohodu o sdílené zodpovědnosti založenou na vyhodnocení rizik, ujistěte se, že jste k uzavření takové dohody oprávněni a že jste dobře obeznámeni s různými stupni zodpovědnosti (viz sekce 3.1 o sdílené zodpovědnosti).

DOPORUČENÍ ČLENSKÝM ZEMÍM

- Poskytnutí státní záruky by mělo být podloženo analýzou rizik;
- Vyhodnocení rizik by mělo pokrývat široký okruh otázek, k nimž patří zejména:
- Zabezpečení a ostraha při manipulaci a transportu
- Zabezpečení a ostraha při uložení v depozitáři a při vystavování
- Stav předmětů kulturní hodnoty (konzervace)
- Klimatické podmínky v depozitářích a ve výstavních prostorách
- Klimatické podmínky během transportu
- Požární ochrana
- Postup při vyhodnocení rizik je třeba formulovat transparentně a jasně stanovit minimální požadavky;
- Všechny požadavky musí být důsledně splněny před udělením státní záruky;
- Postup při vyhodnocování rizik musí být transparentní a jednoznačný, bez bezpředmětných požadavků (např. proti zcela ojedinělým nebo naprosto nepravděpodobným rizikům). Zdlouhavé a příliš složité postupy jsou neúměrně náročné a odrazují instituce od využívání státní záruky;
- Do vyhodnocení rizik by se měli zapojit odborníci nebo nezávislá odborná komise, v níž bude zastoupen poradce pro bezpečnost, odborník na technologii/dané vědecké odvětví, konzervátor a registrar;
- Pokud je to možné, měly by být součástí procesu vyhodnocení rizik návštěvy na místě;
- Vyhodnocení rizik by se mělo provést při každé žádosti o udělení státní záruky, v potaz by se však mělo brát i obecné pozitivní hodnocení velkých a zavedených kulturních institucí, které o udělení státní záruky žádají pravidelně. V těchto případech lze provádět méně zevrubné a kratší vyhodnocení rizik (nebo např. vyhodnocení v plném rozsahu jednou ročně).

DOPORUČENÍ EVROPSKÝM INSTITUCÍM:

- Povzbuzovat kulturní instituce v Evropě, aby sdílely informace týkající se zápůjček s kolegy. Lze toho docílit pomocí sdílených systémů, internetových stránek a konferencí na daná témata;
- Zabývat se možnostmi, jak sdílet informace o geograficky a politicky nestabilních oblastech (možná prostřednictvím ministerstev zahraničních věcí), jež by umožnily vyhodnocování rizik pro tyto oblasti;
- Zabývat se možnostmi, zda je proveditelné harmonizovat ustanovení v dokumentech o státní záruce;
- Vyhodnotit dopad současné ekonomické krize na vyhodnocení rizik státních záruk. Jak lze například zaručit, že některá země bude skutečně schopná vyplatit odškodnění plynoucí ze státní záruky, pokud na ně vznikne nárok?

3.5. SNIŽOVÁNÍ NÁKLADŮ NA TRANSPORT

Úvod

Na evropském kontinentě se nachází velmi mnoho muzeí. Obyvatelé Evropy tedy mají přístup k obrovskému bohatství kulturního dědictví. V současnosti je v Evropě přes 30 tisíc muzeí, která každoročně navštíví více než 500 milionů návštěvníků. Jedná se o místní obyvatelstvo, tuzemské i zahraniční turisty, z nichž mnoho přijíždí i z oblastí mimo EU. Studie prokázaly, že množství návštěvníků toho kterého muzea úzce souvisí s atraktivitou jeho výstavního programu.

Veřejná prospěšnost krátkodobých výstav spočívá v tom, že umožňují široké veřejnosti vidět díla, která jsou za běžných okolností rozptýlená po celém světě, a to jak v muzeích, tak v soukromých sbírkách. Pořádání takových krátkodobých výstav často vyžaduje značné finanční prostředky. Transport děl musí zajišťovat specializovaná přepravní firma, architektonické řešení výstavy vytváří architekt nebo designér, ostrahu exponátů musí zajišťovat kvalifikovaní dozorcí a strážníci. K dalším nákladům patří propagace, vydání katalogu, plakátů a v některých případech také úhrada komerční pojistky specializované pojišťovně.

Cíle

Vytvořit návrhy, jak snížit náklady na transport při zapůjčování a vypůjčování sbírek a sbírkových předmětů.

Metodika

1. Setkání:

Podskupina Transport se sešla celkem čtyřikrát na jednání, jehož se účastnili všichni členové, a dvakrát za účasti pouze několika členů.

2. Online/Email:

Naše práce by nebyla možná bez neustálé výměny emailů.

3. Dotazník:

Aby identifikovala relevantní problémy, jež je třeba řešit, rozeslala podskupina Transport různým strategickým partnerům dotazník s těmito otázkami:

- a) Jak důležitá je otázka transportu předmětů kulturní hodnoty pro vaši instituci?
- b) Jaké konkrétní body je třeba řešit v souvislosti s transportem předmětů kulturní hodnoty (např. daně, pojištění atd.)?
- c) Setkáváte se s problémy při zadávání zakázek na transport předmětů kulturní hodnoty? Uveďte konkrétní příklady (např. nedodržení pravidel při zadávání zakázek).
- d) Máte dojem, že existují antikonekvenční nebo „kartelové“ dohody v oblasti transportu uměleckých děl? Pokud ano, vysvětlete (bez uvádění jmen konkrétních společností).
- e) Co se dá dělat v oblasti transportu uměleckých děl pro to, aby se otevřel trh a mohlo dojít ke snížování nákladů na transport?
- f) Kteří hráči by měli v budoucnu hrát významnější roli?
- g) Jak byste vy sami zorganizovali trh v oblasti transportu uměleckých děl, pokud byste měli možnost zpracovat jeho koncepci? Uveďte prosím příklad dobré praxe z oblasti vaší působnosti.
- h) Jaké jsou náklady transportu v rámci EU (a nejlepší sazby, kterých jste dosáhli!)?

Odpovědi a výsledky vyhodnocení dotazníku: viz příloha 6.4

4. Rozhovory s odborníky:

Podskupina vedla rozhovory zaměřené na konkrétní problémy s těmito experty:

- **Cindy Zalm**, bývalá předsedkyně Nizozemského sdružení registrarů a registrarka Nizozemského historického muzea, nyní zaměstnaná u společnosti Nurminem, specializovaného přepravce uměleckých děl se sídlem v Amsterdamu
- **Kate Parsons**, vedoucí oddělení managementu sbírek v Tate Gallery a předsedkyně Sdružení registrarů Velké Británie
- **Hana Procházková**, Evropská komise, DG TAXUD
- **Helene Strohschneider**, Evropská komise, DG MOVE

Otázky, na které odpovídala Cindy Zalm:

1. S balením a transportem předmětů kulturní hodnoty se pojí vysoké náklady. Rozhodujícím faktorem přitom často bývá potřeba uložení v průběhu cesty. Jak kalkulujete tyto náklady na uložení z hlediska firmy na přepravu uměleckých děl? Myslíte, že lze snížit náklady, aniž by bylo nutno slevit z kvality? Myslíte, že zavedení společných standardů pro balení má potenciál snižovat náklady?
2. Vidíte v souvislosti s otázkou 1 nějaké rozdíly mezi malými/středními muzei a těmi velkými?
3. Ke snížení nákladů by nepochybně přispěla možnost uplatnit alternativní postupy při výběru a zadávání zakázek, například zavedení celoročních smluv. Mohlo by být jednou z možností, kdyby si některá muzea opatřila transportní bedny, které by mohly (částečně) používat i ostatní a které by se daly používat opakovaně? Myslíte, že takové alternativní přístupy jsou také v zájmu přepravních společností?

Otázky, na které odpovídala Hana Procházková, Evropská komise, DG TAXUD:

Skutečnost, že zboží bylo zahrnuto do nomenklatury nařízení 731/2010, má pro umělce závažný finanční dopad, protože se na ně bude vztahovat buď 7 % snížená daňová sazba nebo vyšší daňová sazba 19 %. Podle jakých kritérií posuzuje komise zboží? Vztahuje se to i na předměty kulturní hodnoty? Za jakých okolností lze přesně předpokládat, že materiál je fyzicky spojen s jiným a že se tedy jedná o umění, jak už určilo několik rozhodnutí Evropského soudního dvora? Mnoho umělců (např. umělci zabývající se nail-artem, světlem, sochaři, malíři atd.) pracuje s materiálem, který je velmi obtížně zařaditelný. Brala komise v potaz dopady na kulturní sféru?

Otázky, na které odpovídala Helene Strohschneider, Evropská komise, DG MOVE

Mohla byste prosím vysvětlit nová ustanovení plynoucí z nařízení EU 300/2008?

Východiska jsou tato: Od dubna 2010 pouze zasilatelé, kteří získali souhlas příslušných orgánů a jsou uvedeni v databázi EU, jsou považováni za „známé zasilatele“. Do toho ovšem spadá jak výroba na místě, tak balení, pokud nemohou být jednotlivé zásilky považovány za letecký náklad až do okamžiku, kdy se rozhodne, že budou předmětem objednávky. To se však většinou nevztahuje na předměty kulturní hodnoty. Znamená to, že muzea se musí vyrovnávat s mimořádně vysokými náklady a zároveň s velkou mírou rizika, protože z principu nejsou zasilateli. Problém je v tom, že muzea financovaná z veřejných zdrojů mají povinnost zadávat veřejné zakázky výběrovým řízením. Pokud zakázku získá společnost, která není zaregistrovaná jako regulovaný agent, nemá jinou možnost, než zacházet se zásilkami jako s běžným nákladem, a musí je proto podrobit všem obvyklým kontrolám (včetně otevírání beden apod.). To považujeme za nepřijatelné riziko.

Odpovědi viz přílohy 5.4

Doporučení

DOPORUČENÍ PRO PRACOVNÍKY MUZEÍ:

- Spolupráce by měla probíhat na různých úrovních (mezi COM (Komisí) – členskou zemí – zástupci muzea v CEN)
- Sdružování zásilek (zvážit možnost sdružení zásilky ve skladu přepravce)
- Vyhodnotit nezbytnost bezpečnostního/doprovodného vozidla
- Vyhodnotit nezbytnost kurýra (na palubě) – případně půjčování bez kurýra
- Vyhodnotit nezbytnost aklimatizování transportních beden
- Muzea by si měla navzájem vycházet vstříc a vytvářet sdílenou zásobu klimastabilních beden.

Tyto bedny z majetku muzeí by se daly navzájem půjčovat, pod podmínkou, že harmonogramy přípravy výstav budou přesné a budou k dispozici s dostatečným předstihem.

- Opakované využívání dalších transportních materiálů
- Souhlasit s veřejnými soutěžemi.

Uznat přepravní společnosti, které získaly zakázky na základě pravidel veřejné soutěže. V první řadě musí být zavedeny „normy“ (přesné specifikace) pro přepravu umění do všech národních směrnic pro zadávání (viz rakouská Ö-Norm⁷) a ty pak musí všichni zúčastnění dodržovat.

DOPORUČENÍ ČLENSKÝM ZEMÍM:

- **Přijmout pravidla certifikace** pro přepravní společnosti, založená na společných standardech (CEN⁸)

Je naléhavě nutné, aby se do činnosti CEN zapojili zástupci poskytovatelů veřejných financí a muzeí.

- **Zaměstnanci**
 - a. Zpracovat popisy práce technických a administrativních zaměstnanců přepravních společností
Normy často nejsou dost podrobné (viz rakouská Ö-Norm)
 - b. Zpracovat základní kvalifikační požadavky zejména pro technické zaměstnance. Pracuje-li ve firmě kvalifikovaný personál, dochází k úspoře nákladů, protože zaměstnanců je potřeba méně. Práce kvalifikovaného personálu je úspornější, protože dokáže šetřit čas.
 - c. Otevřít **kvalifikační kurz** „přepravce/balič umění“
- Podporovat zavedení systému akreditace a uznání prokazatelných praktických znalostí a dovedností vztahujících se k odborné praxi při přepravě předmětů kulturní hodnoty.

Pracovníci přepravních společností, pracovníci zabývající se instalací sbírkových předmětů a výstav i technici zaměstnaní v kulturních institucích či přepravních firmách získávají dlouhodobou praxí v oboru značné know-how a množství zkušeností. Tato praxe nemůže být v současné době nijak certifikována, protože dosud neexistuje žádné odborné vzdělání či certifikační stupeň, zaměřený na balení a uložení sbírek a manipulaci s nimi.

- **Akceptovat na 100 % státní záruku**

⁷ Viz příloha 5.1

⁸ CEN = Evropská komise pro standardizaci (CEN, francouzsky: Comité Européen de Normalisation) <http://www.cen.eu>

Muzea poskytující zápůjčky by se měla vždy vynasnažit přijmout státní záruku, pokud ji vypůjčitel poskytuje.

- Zpracovat a používat tyto **normy**:
 - a. **Balení**:
 - i. CEN/TC C 346 WG 5 – EN: 15 946/2011
(CEN – Principy balení pro transport a uchování předmětů kulturní hodnoty)
 - b. **Nákladní vozy**:
 - ii. Technické parametry nákladních vozů používaných při přepravě umění (velikost, klimatizace)
 - iii. Monitorovací systém pro nákladní vozy/vozidla, umožňující v kterýkoli okamžik stanovit polohu uměleckého díla/předmětu kulturní hodnoty
 - c. **Standardizované formuláře a potvrzení** pro přepravce a pojišťovací agenty (viz „Toolkit“)

DOPORUČENÍ EVROPSKÝM INSTITUCÍM:

- **Celní náležitosti, DPH**

Před přijetím nařízení v evropském měřítku by příslušná ministerstva (hospodářství, vnitra, financí atd.) a zástupci muzeí měli zaangažovat celou kulturní sféru, aby se již od počátku podařilo zajistit kulturní udržitelnost ve vztahu ke čl. 167 odst. 4 TFEU.⁹

- Zadat **studii** o nákladech na transport předmětů kulturní hodnoty

Nevíme o tom, že by na celoevropské úrovni byla k dispozici studie o ceně transportu předmětů kulturní hodnoty. Široce zaměřená studie, založená na jasných a konkrétních otázkách, by jistě byla velmi užitečná.

⁹ TFEU = Treaty on the Functioning of the European Union (Smlouva o fungování Evropské unie)

4. PODĚKOVÁNÍ

Jsme velmi zavázáni pracovníkům Evropské komise – Generálního ředitelství pro vzdělání a kulturu, jmenovitě Catherine Magnant, Leonor Wiesner, Edgar Depasquale, Xavier Troussard a Marianna Butera, kteří nám byli nápomocni při naší práci OMC zaměřené na snižování nákladů na půjčování předmětů kulturní hodnoty.

Rádi bychom také vyjádřili své poděkování dalším představitelům Evropské komise, kteří se účastnili našich jednání a poskytli nám cenné odborné rady: Eugénia Aguiar a Hana Procházková (DG TAXUD), Grzegorz Gajewski (DG HOME), Angela Casasnovas y Sese (DG ENTR), Edith Guetta (DG EAC) a Helene Strohschneider (DG MOVE).

Poděkování patří také Siebe Weide z Network of European Museum Organisations (NEMO – Síť evropských muzejních organizací).

5. PŘÍLOHY

5.1. BIBLIOGRAFIE / WEBOGRAFIE, VČETNĚ INTERNETOVÝCH STRÁNEK

Standardní zápůjční smlouva na webu NEMO: <http://www.ne-mo.org/index.php?id=110&STIL>

Sekce o mobilitě sbírek na webu NEMO: http://www.ne-mo.org/index.php?id=103&STIL=0&C_PID=&C_UID=1

Web Lending for Europe: <http://www.lending-for-europe.eu/>

Aktualizovaná sekce o zápůjčkách, pokyny pro Bizot Group:

http://ec.europa.eu/culture/documents/loans_guidelines_execsummary.pdf

Pokyny ICOM pro zápůjčky:

http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/Guidelines/Loans1974eng.pdf

Pokyny pro přípravu krizových plánů v muzeích:

http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/Guidelines/guidelinesdisasters_eng.pdf

Všeobecný přehled o státních zárukách: [http://www.lending-for-](http://www.lending-for-europe.eu/fileadmin/CM/public/documents/indemnity/EU_State_Indemnity_Schemes.pdf)

[europe.eu/fileadmin/CM/public/documents/indemnity/EU_State_Indemnity_Schemes.pdf](http://www.lending-for-europe.eu/fileadmin/CM/public/documents/indemnity/EU_State_Indemnity_Schemes.pdf)

CEN – Packing principles for Transport for conservation of cultural property EN

15946:2011 (CEN – Principy balení pro transport a ochranu předmětů kulturní hodnoty EN

15946:2011):

<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/Standards.aspx?param=411453&title=Conservation%20of%20cultural%20property>

Nařízení Rady (ES) č. 116/2009 ze dne 18. prosince 2008 o vývozu kulturních statků (kodifikované znění): [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009R0116:cs:NOT)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009R0116:cs:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009R0116:cs:NOT)

Nařízení (ES) č. 300/2008 Evropského parlamentu Rady ze dne 11. března 2008 o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy a o zrušení nařízení (ES) č. 2320/2002: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:097:0072:0084:CS:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:097:0072:0084:CS:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:097:0072:0084:CS:PDF)

Nařízení Komise (EU) č. 731/2010 ze dne 11. srpna 2010 o zařazení určitého zboží do kombinované nomenklatury: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:214:0002:0003:CS:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:214:0002:0003:CS:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:214:0002:0003:CS:PDF)

EN 14943:2005, Převážné služby – Logistika – Slovníček pojmů.

Pokyny pro kurýry – sdružení Bizot Group, leden 2009

Austria ÖNorm D 1000/2006-12-01 – Transportní služby – Požadavky na stěhování

uměleckých děl

S. Petterson; M. Hagedorn-Saupe; T. Jyrkkiö; A. Weij (ed.), Encouraging Collections Mobility. A way forward for Museums in Europe, Helsinki 2010

Nout van Woudenberg, State Immunity and Cultural Objects on Loan, Leiden/Boston 2012

Freda Matassa, Museum Collections Management: A Handbook. London: Facet Publishing, 2011

Odkazy:

Network of European Museum Organisations (NEMO): <http://www.ne-mo.org/>

Collections Trust: <http://www.collectionstrust.org.uk/>

Lending for Europe: <http://www.lending-for-europe.eu/>

Normy a pokyny ICOM – Mezinárodní rady muzeí: <http://icom.museum/professional-standards/standards-guidelines/>

Bibliografie ICOM: <http://icom.museum/resources/bibliographies/>

UK Registrars Group: <http://www.ukregistrarsgroup.org/>

The Registrars Committee of the American Association of Museums (RC-AAM):

<http://www.rcaam.org/>

VIII European Registrars Conference: <http://lanyrd.com/2012/viii-european-registrars-conference/>

International Convention of Exhibition and Fine Art Transporters (Icefat):

<http://www.icefat.org/>

5.2. VYHODNOCOVÁNÍ RIZIK A KOMERČNÍ POJIŠŤOVNY: VÝSLEDKY ROZHOVORŮ S POJIŠŤOVACÍMI MAKLÉŘI

Skupina pro vyhodnocování rizik chtěla získat srovnání přístupů z veřejného a soukromého sektoru, a proto se zeptala makléřů několika pojišťoven poskytujících pojištění krytí na umělecká díla, zda předtím, než nabídnou klientovi pojistnou smlouvu, také provádějí vyhodnocení rizik a jakým oblastem věnují zvláštní pozornost. Odpovědi dvou z nich najdete níže.

Pojišťovací makléř z Velké Británie:

„Úroveň vyhodnocení rizik se liší podle toho, o jakého klienta se jedná. Když zajišťujeme pojištění zápůjček z národních institucí, víme, že vyhodnocení rizik většinou už proběhlo, protože organizace by nesouhlasila se zapůjčením díla na místo, které by nesplňovalo normy stanovené bezpečnostním poradcem. Pokud by byly nějaké nesrovnalosti týkající se facility reportu (protokolu o stavu a vybavení budovy), musely by být projednány registrarem už při jednání o zápůjčce. V důsledku toho je stupeň pokrytí, který sjednáváme na zápůjčky z národních muzeí do těchto prověřených muzeí, velmi široký a zahrnuje jen několik málo výjimek.

Pokud jsme poptáváni kvůli sjednání pojištění na výstavu v muzeu, kam zapůjčuje exponáty komerční galerie nebo soukromý sběratel, a my jsme s dotyčným muzeem dosud nespolečně pracovali, vyžádáme si jejich facility report a pokud to považujeme za nutné, požádáme je o vyplnění dotazníku, ze kterého se dozvíme vše, co potřebujeme vědět.

Máme-li pojistit rizika v zóně ohrožené zemětřesením, zohledňujeme to a počítáme se zvýšenou sazbou, odrážející dodatečné ohrožení, které má být pokryto. Pojišťovatelé také musejí sledovat limity, které pro tyto zóny mají (zejména např. Kalifornie a Tokio), aby se ubezpečili, že mají dostatečnou kapacitu a mohou na sebe vzít další riziko.

Krytí terorismu se posuzuje případ od případu, protože toto ohrožení je kalkulováno podle „trhu politických rizik“, takže i zde je třeba zkontrolovat sdružení ve velkých městech, která do velké míry diktují tyto sazby, i když v některých zemích mají státem vytvořenou rezervu, z níž mohou pojistitelé „proti všem rizikům“ čerpat (ve Velké Británii máme Pool Re, ve Francii je to Gareat a v USA Triptra). Věnujeme pozornost také záplavám – pro vyhodnocení rizik v rámci Velké Británie se obracíme na agenturu pro životní prostředí.“

Pojišťovací makléř z Itálie:

„V Itálii je nepsaným pravidlem, že si pojišťovny a makléři pojišťující umělecká díla navzájem sdělují informace o nevhodném jednání přepravců, pořadatelů výstav, o místech, kde se výstavy konají, o dalších hráčích na trhu s pojištěním apod. Pojistné sazby uměleckých děl jsou velmi nízké, a proto děláme vše, abychom se vyhnuli ztrátám způsobeným nekvalitní prací některého z účastníků celého procesu. Vyplacení skutečně vysoké náhrady by spolykalo veškeré pojistné prémie, které si společnosti za celé roky vydělaly.

Vždycky, když máme pracovat na novém místě a s novým klientem, jedeme tam na návštěvu. Chci-li vyhodnotit odborný standard klienta, musím se přesvědčit, že místo konání je bezpečné, že postupují profesionálně, že jde o seriózní organizaci a co je nejdůležitější, že veškeré transporty a manipulace s předměty provádí specializované organizace. K 80 % všech škod dochází při stěhování uměleckých děl nebo při manipulaci s nimi. Je velmi důležité ujistit se, že s nimi bude nakládáno profesionálně ve všech fázích. Náš nabídkový list/kontrolní seznam obsahuje otázky, jejichž prostřednictvím zjišťujeme údaje o všech přepravních společnostech, angažovaných ve kterékoli části cesty – nejen tedy o té, s níž je uzavřena smlouva; chceme znát jména všech korespondentů. Pokud je neznáme a neschválili jsme je, ptáme se ostatních společností, jakou s nimi mají zkušenost, a pokud bychom dostali negativní odpověď, musí se provést vyhodnocení

náležitě péče (due diligence assessment). Pokud by naše nejistota v některém bodě přetrvávala, nenabídneme/neposkytneme pojištění.

V případě, že se jedná o novou lokaci, vždy požadujeme facility report a věnujeme mu velkou pozornost. Zvláštní péči zaměřujeme na výstavy malých a/nebo křehkých předmětů. Používáme dotazník, abychom si prověřili všechna rizika.“

5.3. OCEŇOVÁNÍ

Různé stupně a příklady některých typů oceňování

Všeobecně se má za to, že oceňování uměleckých děl není precizní vědeckou disciplínou – jedná se spíše o uplatnění zkušenosti a úsudku.

Ačkoli laik by se mohl teoreticky domnívat, že jeden předmět může mít jen jednu cenu, zkušenost ukazuje, že tomu tak není. Cifra stanovená pro pojistné účely nemusí být stejná jako ta, kterou se stanoví aukční odhad – už ze zřejmého důvodu, že v prvním případě musí jít o jeden číselný údaj, zatímco ve druhém se může jednat o rozmezí, v jehož rámci se bude pohybovat aukční cena.

Potřeba ocenění je často spojená s nutností stanovit hodnotu pro daňové účely a pro finanční úřad. Oceňování bývá často potřeba také kvůli pojištění, prodeji, dělení rodinného majetku, pronájmu movitých věcí a z dalších důvodů. Někdy je v zájmu majitele, aby výsledkem ocenění byla co nejvyšší částka, jindy aby byla co nejnižší. Někdy majiteli na výši částky nesejde.

Profesionální odhadci mohou provádět pouze taková ocenění, která se slučují s jejich svědomím, pokud jde o výši ceny oceňovaného předmětu. Nemohou ocenit předmět částkou, která by se neslučovala s jejich přesvědčením. Pokud by k takovému falešnému nebo nečestnému jednání došlo, jednalo by se o kriminální čin podvodu a v jeho důsledku by byl vystaven stíhání jak odhadce, tak majitel díla. Například podle zákona o krádeži z roku 1968 by provedení nepoctivého ocenění mohlo být považováno za získání peněžité výhody na úkor jiné osoby a šlo by o porušení části 16 uvedeného zákona. Maximálním trestem zde je odnětí svobody na pět let.

Skutečnost, že mohou existovat argumenty ve prospěch falešného ocenění, na které odhadce přistoupil, takové ocenění nelegitimizuje. Ocenění je správné **jedině** tehdy, pokud se přesně slučuje s přesvědčením odhadce. Pokud pravdivě nevypovídá o tom, co soudí odhadce o ceně předmětu, pak se nejedná o správně provedené ocenění.

Běžně se má za to, že existuje cenové rozpětí, někdy dost široké, které poučení odhadci uznávají jako cenu, kterou by předmět měl, pokud by se prodával na volném trhu, a je tedy obvyklé, že odhadce založí svůj úsudek o běžné ceně předmětu v prvé řadě na tom, co je známo jako **cenové rozpětí** při **aktuálních aukčních odhadech**; nejnižší cena v rozpětí je známá jako minimální aukční odhad, nejvyšší jako maximální aukční odhad, a o střední ceně se hovoří jako o průměrném aukčním odhadu. Toto rozpětí tvoří obvykle základ pro další typy oceňování předmětů.

Oceňování pro účely pojištění

Aukční domy a odhadci se snaží trefit do jedné ze tří úrovní, definovaných následovně:

1. Pojištění na maximální aukční odhad

V tomto případě vlastníkově nejde o náhradu dotyčného předmětu. Jinak řečeno, při tomto stupni ocenění se předpokládá, že oceněný kus je považován výhradně za majetek a že v případě jeho úplné ztráty by byla požadována jediné finanční kompenzace. Cena je stanovena jednoznačně na horní hranici aukčního odhadu bez připočtení přírážky kupujícího a DPH.

2. Pojištění na dvojnásobek minimálního aukčního odhadu

Jedná se o případ, kdy by vlastník při úplné ztrátě předmětu zvažoval jeho nahrazení zakoupením něčeho srovnatelného na aukci. Takto stanovená pojistná hodnota dává možnost uhradit cenu v aukci těsně nad maximálním aukčním odhadem a navíc i přírážku kupujícího a DPH.

3. Pojištění na dvojnásobek maximálního aukčního odhadu

Jde o případy, kdy by vlastník při úplné ztrátě předmětu zvažoval jeho nahrazení zakoupením něčeho srovnatelného v odpovídajícím londýnském nebo newyorském maloobchodě. Předpokládá se, že hodnoty stanovené v této výši budou postačující, aby dokázaly uhradit i obvyklou obchodní „přírážku“ na aukční ceny, není to ovšem zaručeno.

Je obvyklé, že se ocenění pro potřeby pojištění jednou za 3-5 let přehodnocuje; pokud jsou náklady na podrobnou fyzickou prohlídku příliš vysoké, velí praxe aktualizovat hodnoty podle indexů Art Market Research, které fungují jako PA na trhu s uměním. Jsou k dispozici přihlášeným odběratelům za poplatek. Jak skupina odhadců při HMRC (Her Majesty's Revenue and Customs – britský finanční úřad) tak US IRS (Internal Revenue Service – americký úřad pro výběr daní) patří k subskribentům.

Aktuální aukční odhady/výběr pro prodej

Tyto odhady často tvoří základ všech dalších ocenění. Stanovují se také tam, kde se očekává prodej. Mají podobu maximálního a minimálního odhadu a nikoli jen jednoho čísla.

Případný kupec/případný prodejce a oceňování pro sjednané obchody

Tyto hodnoty tvoří východisko pro vyjednávání o prodeji či koupi například při sjednaném obchodě podle zákona o přijímání předmětů kulturní hodnoty protihodnotou (acceptance in Lieu scheme) nebo pro muzeum. Oceňování tohoto typu se obvykle dovozuje z maximálního aukčního odhadu, tam kde odhadce stanovuje cenu jménem prodávajícího vlastníka, nebo z minimálního aukčního odhadu tam, kde odhadce jedná jménem kupujícího.

OCEŇOVÁNÍ PRO BRITSKOU STÁTNÍ ZÁRUKU (GOVERNMENT INDEMNITY SCHEME – GIS)

Další typy oceňování se používají při zdaňování, v případě úmrtí nebo za jiných okolností; obvykle vycházejí z minimálního aukčního odhadu, z něhož se platí daň. Pro účely zdanění vyžaduje legislativa **hodnoty z volného trhu**, jež jsou definovány takto:

Cena, o níž se lze důvodně domnívat, že by jí majetek mohl dosáhnout, kdyby se prodával na volném trhu v dané době (tedy k datu provedení ocenění).

Odpovídající definicí z USA je cena na volném trhu.

Definice z daňové legislativy zhruba odpovídá definici hodnoty pro účely GIS.

Hodnota pro účely GIS musí odpovídat zásadám stanoveným v para. 2.17 a 2.18 britských pokynů pro státní instituce, kde se říká:

Oceňování

2.17 Než si instituce, která si půjčuje od majitele nějaké dílo, dohodne jeho pojistnou hodnotu, musí pečlivě zvažovat, zda je ocenění pro případ odškodnění adekvátní. Ocenění pro případ odškodnění by například mělo odpovídat realistickému odhadu ceny, které by dílo, k němuž se odškodnění vztahuje, mohlo dosáhnout, kdyby se prodávalo na volném trhu v době zápůjčky; na tomto odhadu by tedy měla být založena konkrétní částka sjednaná pro potřeby státní záruky.

2.18 Při zvažování a vyhodnocování navrženého ocenění zápůjčky by zapůjčitelé měli mít na paměti, že důvodem k poskytnutí odškodnění je, aby strana, která utrpěla ztrátu, nemusela nést tíži této ztráty, ale oproti tomu by jí tato ztráta neměla ani poskytnout možnost se na ní obohatit.

Hodnota pro účely GIS by měla být stanovena realistickým odhadem, tzn. **cena, o níž se lze důvodně domnívat, že by jí majetek mohl dosáhnout, pokud by se prodával na volném trhu k datu provedení ocenění mezi případným kupcem a případným prodávajícím** při transakci z ruky do ruky, k níž by se obě strany stavěly poučeně, rozvázně a bez náhlých pohnutek.

Toto je definice uplatňovaná pro účely dědické daně, daně z pozůstalosti, daně z kapitálového zisku a daně z příjmu. Panuje tedy všeobecný souhlas, že realistická cena na volném trhu odpovídá aktuálnímu střednímu aukčnímu odhadu.

Pro účely GIS a tam, kde se k oceňovanému dílu nepojí žádná nedávná aukční historie, můžeme tedy očekávat, že ceny se budou odvíjet buď z maximálního aukčního odhadu (tj. stupeň 1, jež předpokládá prodejní cenu z aukce na úrovni středního aukčního odhadu a umožňuje navýšení o přírůžku kupujícího a DPH) nebo nanejvýš z dvojnásobku minimálního aukčního odhadu (tj. stupeň 2 výše), kde se uvažuje o náhradě za srovnatelný předmět z aukce. Druhý případ nastává nejčastěji tam, kde je zapůjčovaný předmět majetkem správní rady muzea, vůči níž by byl nárok na nahrazení předmětu uplatňován a která tedy má povinnost vůči členstvu, aby byly předměty proti takové eventualitě zajištěny. Pokud bylo dílo v nedávné době v prodeji, pak budeme za jeho hodnotu považovat plnou nákupní cenu, nikoliv tedy nějakou inflační částku vyjadřující například dealerovu „vysněnou“ cenu nebo předpokládanou obchodní přírůžku, která někdy může dosáhnout troj- i čtyřnásobku pojistné částky, plus daň z přidané hodnoty, započtenou do kupní ceny na aukci. Hodnoty zohledňující možnost nahradit dílo nákupem z maloobchodu, které zahrnují obchodní přírůžky, nejsou pro účely GIS přijatelné. **Pro udržení celého systému je rozhodující, aby oceňování bylo rozumné a hodnoty nebyly stanoveny neúměrně vysoko.**

Stejně tak je důležité, aby si muzea zajistila, že budou pravidelně aktualizovat ocenění děl ve svých vlastních sbírkách a budou-li díla půjčována na území Velké Británie a do zahraničí, budou pro účely pojištění vždy stanovovat adekvátní hodnoty.

Body k diskusi:

1. Konceptuální umění

Otázka, jak pojišťovat tento druh umění, je pro všechny, kdo se zabývají státní zárukou, čím dál závažnější. Zejména tehdy, když autor může dílo vytvořit znova a cena tohoto nově vytvořeného díla může být ještě vyšší než ta původní: jaké odškodnění se tedy po nás chce? Uvědomujeme si, že v USA jsou z programu státní záruky vyloučena všechna příliš křehká díla. Kombinace práce s různými médii a problematičnost objektivního posouzení stavu díla z něj od samého počátku dělá příliš velké riziko pro tamní program. Má se za to, že se víc vyplatí ochránit státní pokladnu před případnou zodpovědností za celkovou cenu velmi křehkých předmětů, než nechat na vypůjčitelu, aby zaplatil komerční pojistku.

Text Anastasia Tennant, Arts Council England pro jednání Sdružení registrarů Velké Británie, duben 2012. Red. také Hillary Bauer, Velká Británie.

5.4. TRANSPORT

Odpovědi z dotazníku: otázky (a) – (c) – Výsledky v tabulce:

1. Jak významná je otázka transport předmětů kulturní hodnoty pro vaši instituci?	Velmi významná 54	Nepříliš významná 3	Není významná 0
2. O kterých konkrétních věcech je třeba jednat v souvislosti s transportem předmětů kulturní hodnoty (např. daně, pojištění, atd.)?	Vyskytly se tyto náměty:		
	Pojištění	Vysoké náklady a otázky zodpovědnosti	Přesný rozsah Jaký typ rizik pokrývá? Pojištění z hřebíku na hřebík Zřeknutí se pojištění, např. zřeknutí se subrogace Mezinárodní protokoly o sdílené zodpovědnosti (shared liability) v kombinaci s pojištěním transportu
	Společné standardy	Terminologie, formuláře a podmínky u firem zajišťujících balení a přepravu Evropské standardy pro balení – standardizace metod balení a bezpečnostních požadavků Systém certifikace pro agenty a společnosti zabývající se přepravou Standardy pro vozidla Konsolidace a sdružování zásilek a	

		kurýrů v souladu s pokyny skupiny Bizot	
	Přepravní společnosti	např. spolehlivost poskytovatele přepravních služeb, kvalifikovaný personál/nezkušený personál, monitorovací systém nákladních vozidel, skýtající v každém okamžiku přehled, kde se přepravovaný předmět nachází – sledovací zařízení Eskortování – vyšší náklady poskytovatelů zabezpečení Bezpečnostní požadavky Převzetí zodpovědnosti v případě pojistné události	
	Celní odbavení, DPH, vývozní povolení	Přeshraniční dokumentace – zredukovat na nezbytné minimum Klasifikace předmětů kulturní hodnoty v nomenklatuře dle nařízení 731/2010	
	Sjednocení legislativy	Některé země mají neočekávané právní požadavky Nutnost vyhovět předpisům o zadávání veřejných zakázek	
3. Setkáváte se s problémy při zadávání zakázek na přepravu předmětů kulturní hodnoty? Uvedte prosím konkrétní příklady (např. porušení pravidel pro zadávání zakázek)	Ano: 5 Při zadávání zakázky ještě neznáme všechny podstatné detaily a body týkající se transportu Přepravci uměleckých děl se snaží chovat co nejúsporněji, ale	Ne: 52	

	<p>přítom snižují kvalitu poskytovaných služeb Považujeme za nutné dojednat mezinárodní standardy, abychom zabránili případným nedorozuměním při stěhování předmětů kulturní hodnoty</p>		
--	--	--	--

Odpovědi z dotazníku: otázky (d) – (h):

Re 1: Existuje pouze malý počet menších/středních a velkých přepravních firem specializujících se na transport uměleckých děl. Proto se k těmto několika firmám dostává množství objednávek a ony mají v důsledku toho dominantní pozici na trhu. Ačkoli tato situace zdaleka není ideální, bylo by problematické nazývat to kartelem.

Re 2: Je třeba říci, že náklady na transport uměleckých děl vytrvale stoupají a mnohá muzea se domnívají, že jsou už příliš vysoké. Je to způsobeno mnoha důvody. V některých zemích například není dost firem, které by splňovaly požadavky odborných pracovníků, pokud jde o infrastrukturu vozidel, ani standardy kvality v oblasti balicího materiálu, zaměstnanců atd. Mnoho muzeí není ochotno akceptovat přepravní firmu vybranou na základě výběrového řízení (podmínky soutěže). Některá muzea nechtějí přistoupit na státní záruku, která by kryla nastalé ztráty, a často vyžadují dodatečné komerční připojištění, což může být poměrně nákladné. Otevření trhu by napomohlo následující:

- Licenční postupy pro přepravní společnosti založené na společných standardech (některé členské země mají vlastní systém).
- Přinejmenším muzea financovaná z veřejných prostředků by měla uznávat podmínky státní záruky.
- Akceptovat přepravní společnosti vybrané na základě výběrového řízení.
- Zjednodušit extrémně časově náročné administrativní postupy v oblasti nařízení EU týkající se přepravy putovních výstav (legislativa EU k zadávání zakázek) – zpracování rámcových smluv.

Re 3: Postup je třeba institucionalizovat, aby mohla pokračovat diskuse o mobilitě sbírek, započatá v roce 2008. Měla by být ustavena stálá pracovní skupina, avšak účast na její činnosti by byla dobrovolná. V každém případě je třeba rozprout dialog s komisí CEN. Pracovní skupina doporučuje větší míru zapojení organizací NEMO a Bizot Group. Také zřizovatelé muzeí (orgány poskytující veřejné prostředky) a zástupci muzeí v CEN musí být více zaangażováni. Skupina dosud sdružuje převážně jen zástupce přepravních společností.

Re 4: Je třeba vyhýbat se uzavírání smluv se společnostmi nabízejícími jiné výhody přímo na místě!

Re 5: Je žádoucí zpracovat hloubkovou studii, jež by napomohla vyčíslit náklady čerpané na přepravu uměleckých děl. Podskupina Transport nemá sama možnost takovou seriózní studii zpracovat z důvodu nedostatku logistických a lidských zdrojů. Podskupina tedy navrhuje možnost realizovat na celoevropské úrovni výzkumný projekt ve spolupráci

s nějakým muzejním zařízením (např. Institut pro muzejní výzkum v Berlíně a NEMO) nebo ve spolupráci s univerzitami (stipendia PhD.).

Cindy Zalm: Vypracování evropských standardů by nepochybně přispělo ke snižování nákladů. Evropská standardizační komise v současné době pracuje na standardizaci balení (CEN/TC 346 WG 5). Velice důležitým aspektem ještě před započítáním vlastního balení je však vyhodnocení rizik. Paní Zalm navrhuje, že by se požadavky měly přizpůsobit specifickým rizikům každého jednotlivého transportu předmětů kulturní hodnoty; mezi jiným se také přimlouvá za opakované používání transportních beden.

Ke snížení nákladů by napomohla tato opatření:

Balení

- Opakované používání transportních materiálů; jednoznačné vyhodnocení rizik před balením předmětu, tzn. optimalizace balicích systémů v souvislosti s přepravními cestami

Přeprava

- Zvážit možnost využití menších vozidel, protože mohou urazit větší vzdálenosti
- Zachovat pro transporty pravidlo 21 hodin: do většiny destinací v Evropě lze dojet za 21 hodin; bylo by tedy možné ušetřit na nákladech za nocování
- Monitorovací systém pro nákladní a jiná vozidla, skýtající přehled o pohybu předmětu kulturní hodnoty v daném okamžiku – sledovací zařízení

Kate Parsons upozorňuje, že donoři často usilují o dodatečné krytí připojištěním nad rámec rizik krytých státní zárukou; často se jedná o krytí rizik, která jsou jinak většinou vyňata. Navrhuje vložit do „Toolkitu“ soubor jednotných (i jazykově) letáčků a formulářů k této problematice a zintenzívnit školení a další zvyšování kvalifikace v této oblasti.

Otázky, na které odpovídala Hana Procházková, Evropská komise, DG TAXUD:

Skutečnost, že zboží bylo zahrnuto do nomenklatury nařízení 731/2010, má pro umělce závažný finanční dopad, protože se na ně bude vztahovat buď 7 % snížená daňová sazba nebo vyšší daňová sazba 19 %. Podle jakých kritérií posuzuje komise zboží? Vztahuje se to i na předměty kulturní hodnoty? Za jakých okolností lze přesně předpokládat, že materiál je fyzicky spojen s jiným a že se tedy jedná o umění, jak už určilo několik rozhodnutí Evropského soudního dvora? Mnoho umělců (např. umělci zabývající se nail-artem, světlem, sochaři, malíři atd.) pracuje s materiálem, který je velmi obtížně zařaditelný. Brala komise v potaz dopady na kulturní sféru?

Odpověď:

V souladu s nařízeními EU platnými od roku 2010 je třeba na hranicích EU provést klasifikaci zboží. Nařízení obsahuje určitá pravidla pro klasifikaci uměleckých prostředků a dalšího zboží. Při provádění klasifikace na hranicích se neustále objevují problémy; příslušná komise (složená ze zástupců všech členských zemí) se musí zabývat právními i aktuálními aspekty. Jednalo se o výrok komise z 11. srpna 2010, kterým byla videoinstalace (Hall of Whispers, Bill Viola) klasifikována jako „DVD přehrávač a projektor“ a světelná instalace jako „osvětlovací součásti“ (Six alternating cool white/warm white fluorescent lights vertical and centred, 1973, Dan Flavin). Komise konstatovala, že technické zboží neztratilo svou původní funkci na základě drobných změn provedených autory. Komise prohlásila, že její klasifikace je založená výhradně na specifických rysech výrobku a že je obtížné stanovit přesné definice, zejména z toho

důvodu, že klasifikace je založená na té části kombinované nomenklatury (CN), která nejlépe vystihuje produkt.

Otázky, na které odpovídala Helene Strohschneider, DG MOVE

Mohla byste prosím vysvětlit nová ustanovení plynoucí z nařízení EU 300/2008?

Východiska jsou tato: Od dubna 2010 pouze zasilatelé, kteří získali souhlas příslušných orgánů a jsou uvedeni v databázi EU, jsou považováni za „známé zasilatele“. Do toho ovšem spadá jak výroba na místě, tak balení, pokud nemohou být jednotlivé zásilky považovány za letecký náklad až do okamžiku, kdy se rozhodne, že budou předmětem objednávky. To se však většinou nevztahuje na předměty kulturní hodnoty. Znamená to, že muzea se musí vyrovnávat s mimořádně vysokými náklady a zároveň s velkou mírou rizika, protože z principu nejsou zasilateli. Problém je v tom, že muzea financovaná z veřejných zdrojů mají povinnost zadávat veřejné zakázky v zadávacím řízení. Pokud zakázku získá společnost, která není zaregistrovaná jako regulovaný agent, nemá jinou možnost, než zacházet se zásilkami jako s běžným nákladem, a musí je proto podrobit všem obvyklým kontrolám (včetně otevírání beden apod.). To považujeme za nepřijatelné riziko.

Odpověď:

V dubnu 2010 se změnil pouze postup, nikoli podmínky, které musí splňovat „známý zasilatel“, aby se mohl stát součástí bezpečného zásobovacího řetězce.

- Aby byla společnost uznána jako „známý zasilatel“ (přepravce zásilky, například muzeum, obchodník s uměním apod.), musí být zaregistrována u orgánu pro leteckou bezpečnost v té které členské zemi a prokázat, že splňuje určitá základní pravidla v oblasti bezpečnosti (bezpečnostní školení zaměstnanců, bezpečné balení, kontaktní osoba pro bezpečnost atd.). Jakmile je proces registrace ukončen, je společnost zapsána do databáze EU, do které můžou ostatní společnosti nahlížet. Výjimečně a pouze do roku 2013 mohou být součástí bezpečného zásobovacího procesu i „známí zasilatelé“, které zaregistroval „regulovaný agent“ (většinou nákladní dopravce) před rokem 2010.
- Pokud je „známý zasilatel“ neznámým přepravcem (například muzeum, obchodník s uměním bez registrace u přepravních orgánů), podléhá zásilka skutečně požadavku fyzického screeningu „regulovaným agentem“ (nákladním dopravcem, přepravní firmou, screeningovým zařízením na letišti, leteckým přepravcem apod. registrovaným u příslušných orgánů členské země za tímto účelem). Překvapilo by mě, kdyby obvyklý přepravce uměleckých děl nebyl regulovaným agentem, protože mnozí přepravci už tuto registraci mají. V takovém případě by měli být schopní navrhnout nejlepší způsob, jak a kde provést kontrolu uměleckých děl v závislosti na jejich povaze a složení. Pokud však ani zasilatel ani přepravní společnost registraci nemají, pak je skutečně třeba, aby došlo k otevření bedny s uměleckým dílem buď na screeningovém zařízením na letišti nebo ve speciální části pro cargo.

6. ČLENOVÉ PRACOVNÍ SKUPINY OMC

Naši práci by se nepodařilo uskutečnit bez odhodlání a mnohaměsíčního vytrvalého úsilí spolupředsedajících naší skupiny OMC: Hillary Bauer (Velká Británie) a Rosanny Binacchi (Itálie); předsedů podskupin: Werner Weber (Německo), Sandra van Kleef (Nizozemsko), Kim Smit (Irsko) a Hans Feys (Belgie)

a ostatních členů naší skupiny:

Doris Karner (Rakousko);

Odile Chopin a Carolin Marchant (Belgie);

Ekaterina Djoumalieva (Bulharsko);

Katrin Mochovaki and Despo Pilides (Kypr);

Magda Němcová (Česká republika);

Norbert Haase (Německo);

Peter Navntoft (Dánsko);

Aleksandra Murre, Marju Reismaa a Kersti Kuldna (Estonsko);

Maria Agundel Leira, Ana Tomás a Mar Noguiera (Španělsko);

Tiina Eerikäinen a Päivi Salonen (Finsko);

Claire Chastanier, Philippe Saunier a Orane Proisy (Francie);

Sofia Tsilidou (Řecko);

Helga Herendi, Eszter Valyi; Annamária Halász a Diana Balázs-Szécsi (Maďarsko);

Anita Jirgensone (Lotyšsko);

Gosia Nowara (Lucembursko);

Ruta Pileckaite (Litva);

Martin Spiteri (Malta);

Frank Bergevoet, Marja Peek, Sezen Kapan (Nizozemsko);

Piotr Szpanowski (Polsko);

Clotilde Mendes (Portugalsko);

Raluca Capota a Mircea Angelescu (Rumunsko);

Eva Lena Bergström (Švédsko);

Gojko Zupan (Slovinsko);

Branislav Reznik (Slovensko).